

skal have indeholdt noget lignende som Andras Opfindelse; men Afhandlingen vides ikke senere at være funden.

At Forholdstælvalgmaaden er lige retfærdig imod Mæltal og Mindretal, imod Stillslands- og Fremfærdspartier, behøver ingen nærmere Paa-visning her, hvor den i Folkethinget ved Udvalgs-nedsættelser begjæres snart fra den ene Side og snart fra den anden Side, eller saamtidig fra flere. Dens Rigtighed er ogsaa stadig mer og mer bleven erkjendt af Statsmænd og politiske Kæntere. Blandt Mænd af de forskjelligste Retninger, hos hvem den har vundet Tillutning, skal kun nævnes: Engellskinnendene Stuart-Mill, Fawcett, Lord Cairns, Goschen, Dilke og flere be- kjendte Parlamentsmedlemmer; Franskmændene Louis Blanc, Emile de Girardin, Say, Præstost-Paradol og Laine; Belgiere Laveleye og Péty de Thozée (hvilkens Sidste, kjendte maasse mindre kjendt, nævnes, fordi han særlig har taget Danmark til Forbillede); Sveitseren Naville; Tykkerne Bluntschli, Robert Mohl, Zacharia og Storhertug Friderich af Baden (heller ikke skal Bismarck mistjende Valgmaadens Retfærdighed); endvidere Graekerne Komonduros og Trifupis, hinandens Efterfølgere som Ministre, ligesom ogsaa Kong Georg skal interessere sig for denne Valgmaade. Sidst blandt sydeuropæiske Lande staar ikke Italien; tværtimod kan Italien paa en Maade kaldes et aandeligt Midtpunkt for Ideens Udbredelse. I Rom dannede sig nemlig 1872 et med udmærkede Kræfter udrustet Selskab af italienske Videnskabsmænd, Universitetslærere og Politikere „for Studiet af den proportionale Repræsentation“ (det er i Særdeleshed de af dette Selskab udgivne Skrifter, især Brunialtis Hovedværk af 1878, de foreliggende historiske Oplysninger skyldes). Lignende Selskaber vare isørigt tidligere dannede 1865 i Genf, 1867 i New-York og i Zürich, 1868 i London, 1869 i Chitago og i Neuchâtel o. fl. St. I dette italienske Selskabs Styrelse findes allerede 1873 den fra 1848 som Minister bekjendte, nu næsten 80aarige Grev M a m i a m i som Formand, en anden af Cavour's Venner, og fra 1847 indtil den senere Tid oftere Minister, Minghetti som Næstformand, den romerske Universitetsdocent, Dr. Brunialti som Sekretær, samt dels i Styrelsen, dels blandt Medlemmerne Mænd som Caroli, Peruzzi, Ricafoli, en Mængde andre Parlamentsmedlemmer, Universitetslærere fra Rom, Neapel, Turin, Bologna og Pavia, praktiske Jurister fra hele Italien og desuden enkelte bekjendte Ublændinge fra Frankrig, Belgien og Sveits. — I vort Naborige Sverrig har Forholdstælvalgmaaden mer bekjendte varme Venner i to Universitetsprofessorer, Grev Hamilton i Lund og Rydin i Upsala, af hvilke den Sidste som Rigsdagsmand (den 16de Marts 1878) har foreslaaet dens Indførelse ved

Udvalgsnedsættelser i Rigsdagen. Blandt den svenske Rigsdags indflydelsesrigere Medlemmer vides ogsaa Hed in at være en ivrig Tilhænger af denne Valgmaade.

Her i Danmark bruges, som bekjendt, Forholdstælvalgmaaden i den af Andra for et fjerdedel Hundredeaar siden opfundne Form ved Valget af Landssthingsmænd og ved Udvalgsnedsættelser i Rigsdagen, særlig i Folkethinget. Det forudsættes ogsaa bekjendt, at der har været gjort Forsøg paa at indføre den samme Form ved kommunale Valg paa Landet, ved Præstefaldelse og endelig (1874—75) ved Valgmandsvalgene til Landssthinget.

Inden man gaar over til en kort Fremstilling af de vigtigste andre Forholdstælvalgmaader, som ere opfundne, og til en Kritik af Manglerne ved den her hidtil alene brugte, vil det neppe være uden Interesse at erfare, hvor Forholdstælvalgmaaden allerede er indført i Udlandet, idet Dr. Brunialtis Bog bruges som Kilde.

I de engelske Kolonier have nogle Former af Forholdstælvalgmaaden været anvendte tidligere end i Møderlandet, og anvendes endnu, saavidt vides, til almindelig Tilfredshed. I Kapkolonien ved det gode Haabs Fjorberg, Afrikas Sydspids, en Koloni med omtrent 800,000 Indbyggere, blev Valgmaaden indført 1853 ved Valget af Medlemmer til det lovgivende Koloniraad og af de 4 Deputerede, som sendes til den lovgivende Forsamling. Ved Forsfatningens Gjennemsyn 1874 beholdt man Valgmaaden, da de Deputeredes Tal var udvidet til 21, hvoraf 3 vælges i hver af Koloniens 7 Kredse. Den Maade bruges, at Vælgeren kan paa sin Stemmefeddel skrive det samme Navn 2 eller 3 Gange, om han vil. Samme Maade bruges siden 1856 paa den lille, engelske Frikoloni Honduras (25,000 Indbyggere) i Mellemamerika. Da Regjeringsraadet paa Den Malta (150,000 Indbyggere) omdannedes den 13de December 1861, bestemtes i den nye Ordning's § 84, at hver Vælger stemmer paa 4 af de 6 Medlemmer, som skulle vælges (en Form af den saakaldte „begrebsfænde“ Forholdstælvalgmaade).

I selve England vandt Forholdstælvalgmaaden ikke Indgang før herved en halv Snes Aar efter, at Grev havde udgivet sit berømte Skrift (A treatise on the election of Representatives Parliamentary and Municipal. London 1859). Efter lange Parlamentskampe, især 1867, da den ved Reform Act 15. August 1867 (30 and 31 Vict. cap. 102) indførtes i de saakaldte „Tricorned colleges“*), naaede man endelig ved Elementary Education Act 1870 (33 and 34 Vict. cap. 75) at faae den indført ved Valget af de saakaldte School Boards (Skole-

*) Repræsentationer for Londons „City“ og de Stæder, som have hver 3 at vælge.